

Col·lecció: Azimut - 113

L'ALTA VALL DE CARDÓS

ASCENSIONS, ESCALADES FÀCILS, TRAVESSES I ITINERARIS CIRCULARS

27 ITINERARIS

CARLES GEL

Cossetània
EDICIONS

Primera edició: juny del 2010

Edita: Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 - 43800 VALLS
Tel. 977 60 25 91
Fax 977 61 43 57
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

© Carles Gel
© Cossetània Edicions

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Gràfiques Moncunill, SL

ISBN: 978-84-9791-596-0

Dipòsit legal: T-20-2010

*A tots els amants incondicionals de
la vall de Cardós, i molt especialment a
tots aquells que, al llarg dels anys, m'han
acompanyat en les meves ascensions i
escalades, tant a l'hivern com a l'estiu.
A tots ells gràcies.*

Prop del pic de Campirme

La regió que ens pertoca

La vall de Cardós és una de les més importants i conegudes del Pallars Sobirà, ja que, juntament amb la veïna vall Ferrera, tenen les cotes més altes de Catalunya. A la vall de Cardós hi ha importants i conegudes muntanyes que —en la majoria dels casos— superen àmpliament els 2.700 i els 2.800 metres d'altitud. El pic de Ventolau, el pic de Mont-roig, el pic de la Coma del Forn, el pic de Campirme, el pic de Certascan, el pic dels Guins de l'Ase i el pic de Sotllo en són els exemples més destacats i coneguts.

L'alta vall de Cardós és un indret bellíssim que comença en el mateix poble de Tavascan, i que està format per diverses valls secundàries —tot i que algunes són molt extenses i importants— així com per petits racons i circs lacustres, els quals conserven l'encís, puresa i bellesa que han donat tant i tant de prestigi a aquesta increïble vall pallaresa, on, entre d'altres, hi ha un cim de més de 3.000 metres, tres de més de 2.900 metres i un grapat de 2.800 metres, a més d'una quinzena d'estanys prou importants i destacats, com per exemple el de Certascan, el Major de la Gallina, el de Mariola, el del Port, el Blanc i el màgic i sempre sorprenent estany del Diable.

Així doncs, Tavascan és el punt de partida per dur a terme ascensions, escalades i travesses en llocs tan bells i acollidors com són la vall de Tavascan, Certascan, Romedo i la vall de Broate, itineraris que —en la majoria dels casos— es troben a l'abast de tots aquells muntanyencs i pirineistes que tinguin un bon to físic i moltes ganes de conèixer aquests racons magnífics situats al bell mig del Pirineu Occidental català, i que —sens dubte— ens ompliran els sentits de ganes de viure... i sobretot de viure nous reptes i projectes en forma de muntanyes.

L'alta vall de Cardós és impressionant, us ho garanteixo!

La Pica d'Estats i l'Estanyol

Alguns consells

L'estructura dels itineraris

Per a un major enteniment i comprensió, totes les rutes estan estructurades en el context de quatre valls o zones perfectament individualitzades i definides: la vall de Tavascan, l'estany de Tavascan, la regió de Romedo i la vall de Broate. Els 27 itineraris estan estructurats d'oest a est, començant per les serres que s'estenen a prop de l'estany del Diable i acabant als cims de Broate, que delimiten amb la vall Ferrera i Occitània.

Sota el títol i el subtítol, on s'indica el punt d'inici per realitzar els itineraris, trobareu una útil i detallada fitxa tècnica, a més d'una breu introducció i, a continuació, la minuciosa i acurada descripció de l'itinerari per pujar al cim, ja sigui caminant o escalant, o fer aquella travessa o itinerari circular. Tot això juntament amb les fotografies més representatives i un mapa on es reflecteix la ruta que s'ha de seguir. Crec, sincerament, que és tot el més indispensable que ha de tenir una bona guia.

Cal destacar que tots aquests itineraris han estat descrits per ser realitzats a l'estiu i durant bona part de la tardor, és a dir de finals de juny a mitjans d'octubre; normalment és quan no hi ha neu, tot i que és fàcil i gens estrany que fins ben entrat l'estiu trobem congestes de neu que poden arribar a ser prou extenses. En la major part de les rutes no ens cal utilitzar cap tipus de material tècnic tipus piolet, crampons i corda, encara que en els itineraris tècnics s'especifica el material imprescindible que cal portar i ens alerta dels perills i les dificultats.

Per acabar, és important recordar que els Pirineus és una serralada que —com totes— pateix canvis molt radicals i extrems al llarg de l'any, i que, per tant, l'estiu i l'hivern no tenen res a veure. Probablement, a Europa no existeix cap altra serralada o massís isolat que, en aquest sentit, pugui comparar-se als Pirineus.

Recomanacions

L'alta vall de Cardós està formada per serres i massissos que fàcilment superen els 2.700 metres d'altitud. El massís de Ventolau, el del Mont-roig i el de Certascan superen els 2.800 metres, mentre que als voltants del pic de Sotllo s'aixequen diverses muntanyes que superen els 2.900 metres. Tanmateix, el pic de Sotllo —que a la seva vegada forma part del massís de la Pica d'Estats— s'enlaira per sobre dels 3.000 metres d'altitud, per la qual cosa és la muntanya més alta de la vall de Cardós.

A l'Alt Cardós es barregen d'una manera admirable les muntanyes de formes arrodonides amb els cims més punxeguts i feréstecs. Entremig, la transició ha volgut posar-hi muntanyes esbeldes situades a cavall de valls i barrancs impressionants, que converteixen aquests paisatges salvatges en llocs gairebé exclusius.

Qualsevol pirinenista mínimament experimentat sap, però, que als Pirineus es poden produir canvis de temps sobtats, i que aquests no només passen durant l'hivern i la primavera, sino també a l'estiu. El mal temps, el vent, les allaus i el fred són els principals enemics dels que freqüentem l'alta muntanya a l'hivern, mentre que a l'estiu cal tenir molta cura amb els canvis sobtats de temps i, de manera especial, amb les tempestes, ja que solen anar associades a aparell elèctric. Desgraciadament, són molts els excursionistes i muntanyencs que s'han vist sorpresos per impressionants tempestes i sovint les conseqüències han estat tràgiques. La manca d'experiència i l'excés de confiança són les causes principals d'aquests accidents que, habitualment, no ofereixen una segona oportunitat.

És per això que, per acabar aquest apartat de recomanacions, heu de recordar alguns aspectes tan importants com la

El Monteixo a la primavera

seguretat a la muntanya: escolliu un itinerari adequat a les vostres possibilitats i experiència; informeu-vos sobre la previsió del temps, així com de les característiques de l'itinerari escollit; mai no renunciieu a un equip eficient, i per acabar, si per algun motiu no us atreviu a realitzar pel vostre compte aquell itinerari que tanta il·lusió us fa, contracteu els serveis d'un guia de muntanya experimentat; aleshores gaudireu plenament i intensament de l'alta muntanya amb un grau molt alt de seguretat, sense desmerèixer l'experiència que guanyareu si seguïu els seus consells. Practicar el muntanyisme al costat d'un guia o d'un amic i company amb molta experiència és la millor manera d'aprendre i d'enriquir-se. D'això no hi ha cap dubte!

Els itineraris

Gairebé totes les rutes proposades en aquest llibre són itineraris normals, assequibles a molts muntanyencs amb més o menys experiència en acensions a cims pirinencs. Algunes d'aquestes rutes no tenen cap dificultat tècnica destacable, mentre que algunes altres solen exigir el domini d'algunes tècniques, així com la correcta utilització del piolet i dels crampons; en alguns itineraris aquests estris són imprescindibles fins ben entrat l'estiu. La corda també és imprescindible per assolir algun cim en concret.

Cal destacar també que la majoria dels itineraris considerats fàcils —de caminar— presenten desnivells força importants que arriben als 800 o 1.000 metres o més, acumulats al llarg del recorregut. No cal dir que l'excursionista ha de tenir una bona forma física.

És convenient informar, una vegada més, que tots aquests itineraris estan descrits per ser realitzats quan no hi hagi neu. No obstant això, cal destacar que als Pirineus Occidentals catalans, les congestes de neu no se solen desfer fins ben entrat l'estiu, i fins i tot, en alguns indrets alts i amagats fins al final d'aquesta estació. A Catalunya no hi ha cap glacera, però, tot i així, els massissos més alts (Besiberris, Estats, Mulleres, etc.) solen mantenir congestes més o menys importants la major part dels mesos d'estiu.

Finalment, he cregut de vital importància fer unes recomanacions especialment dirigides als muntanyencs més joves i, per tant, amb menys experiència en alta muntanya. El primer consell que els dono és que tinguin paciència, ja que les muntanyes sempre són allà, esperant-nos! El segon consell és que, sempre que puguin, intentin sortir amb companys més experimentats, o bé que contractin els serveis d'un guia d'alta muntanya professional. Aquesta opció, lògicament, resulta més cara econòmicament, però té l'avantatge impagable que, a l'anar acompanyats

i guiats per una persona molt experta, suposa una unió entre la passió i l'enriquiment, la seguretat i la garantia que ens ofereix el guia, perfecte coneixedor del terreny per on desenvolupem l'activitat.

El tercer consell que dono als muntanyencs neòfits és que siguin molt prudents, ja que desgraciadament a vegades només hi ha una oportunitat. Després de realitzar qualsevol itinerari mínimament compromès o un curs d'alpinisme o d'escalada sereu una mica més muntanyencs, però això no vol dir que ja sigueu uns pirineistes experts en ascensions d'alta muntanya. L'experiència només s'aconsegueix amb el pas dels anys, després de realitzar centenars d'ascensions de tots els nivells. Serà aleshores quan sereu capaços de predir un canvi de temps, la dificultat tècnica d'una cresta o d'una paret o el risc d'allau que té el pendent nevut que cal travessar. Quan aquest moment arribi, us haureu convertit en pirineistes experts amb una autonomia suficient com per realitzar ascensions i escalades arreu.

No obstant això, recordeu que, amb o sense guia, el risc zero a l'alta muntanya no existeix —i per sort— no existirà mai.

El grau de dificultat

Totes les rutes presentades en aquesta obra han estat dividides en tres graus de dificultat, tot basant-nos en el temps aproximat, la dificultat tècnica, la duresa i el desnivell que presenta cada un dels itineraris descrits. Recordeu que, amb neu o gel, la dificultat és notablement superior.

- * Itinerari curt que, normalment, presenta un desnivell d'entre 700 i 1.000 metres acumulats, i que està a l'abast

El pic de Sotllo a la tardor

de qualsevol muntanyenc que tingui una condició física mínimament bona.

- ** Itinerari que pot presentar alguna mínima dificultat tècnica, o bé que té un desnivell més important, que pot arribar —i fins i tot superar— els 1.300 metres acumulats. Aquestes rutes estan reservades a muntanyencs que tinguin una bona o molt bona condició física, així com experiència prèvia en ascensions a muntanyes pirinenques. El piolet i els crampons (i probablement la corda també) solen ser imprescindibles fins ben entrat l'estiu. Aquests recorreguts acostumen tenir una durada força important.
- *** Itinerari més sever i dur, i que a més pot presentar algunes dificultats tècniques, en què la corda i material d'assegurança són sempre necessaris, així com la utilització del piolet i els crampons fins ben entrat l'estiu. El desnivell gairebé sempre és superior als 1.200 metres, tot i que fàcilment pot arribar als 1.500 metres de desnivell acumulats. A més, solen ser recorreguts superiors a les 8 hores efectives. Aquests itineraris estan reservats exclusivament a pirineistes amb amplis coneixaments alpinístics, o bé a muntanyencs amb menys experiència però acompanyats per un guia. No cal dir que la condició física ha de ser excel·lent.

La durada dels itineraris

El temps indicat en cada itinerari correspon al de marxa efectiva. Per tant, no estan inclosos els temps de descans —sempre que aquests siguin tres o quatre i inferiors als 5 minuts— que es fan al llarg del recorregut.

Aquests horaris estan pensats per a muntanyencs que tinguin una condició física bona, capaços de superar entre 300 i 400 metres de desnivell per hora. Cal tenir en compte que es tracta de temps aproximats i, per tant, s'han d'ajustar a les vostres condicions particulars.

Al matí, és necessari començar l'itinerari com més aviat millor; primer, per evitar caminar durant les hores de màxima insolació (tot i que hi ha itineraris que no els acabarem fins a mitja tarda), i segon, per poder esquivar les temibles i extremadament perilloses tempestes de tarda, molt habituals a l'alta muntanya els mesos d'estiu.

L'equipament necessari

El calçat idoni és una bota lleugera que tingui una sola molt adherent i amb un dibuix molt marcat i agressiu. Avui dia, al

El grup de la Coma del Forn-Pic de Ventolau

mercat es poden trobar sabatilles especialment dissenyades per a la muntanya, que tenen unes prestacions similars a les de les seves germanes, les botes, tot i que són molt més lleugeres i s'adapten perfectament a l'alta muntanya. Aquestes sabatilles són cada vegada més utilitzades, especialment pels corredors de raids d'alta muntanya i per alpinistes professionals o semi-professionals que entrenen sovint. Tornant a la bota lleugera, en cas de necessitat també se li poden adaptar uns crampons de corretges; n'hi ha de molt lleugers. El desavantatge de les sabatilles és la poca o gairebé nul·la protecció dels turmells i la consegüent perillositat a l'hora de davallar grans i dretes tarteres de roca fina o petita, així com congestes força dretes; en canvi, damunt d'una cresta i en terrenys rocosos no massa difícils s'adapten perfectament.

Tant en el cas de les sabatilles com en el de la bota lleugera, recomanem fer servir uns mitjons que no siguin ni massa prims ni massa lleugers; el més important és que aconseguixin no fer-nos cap arruga. Hi ha força marques que tenen mitjons específics per a cada època de l'any i segons l'activitat que volguem realitzar. Si la sortida és molt llarga, el més aconsellable és que porteu un parell de mitjons extra pel que pugui passar.

Tot i que a l'estiu són molts els muntanyencs i muntanyenques que prefereixen el pantaló curt, és recomanable que porteu uns pantalons llargs o quelcom de similar, per exemple unes malles. Sortosament, podeu adaptar les vostres necessitats a cada tipus d'ascensió o travessa.

Encara que sigui estiu, mai no pot faltar dins de la motxilla una jaqueta de folre polar o alguna cosa similar, ja que a l'alta muntanya no tots els dies hi fa calor. El mateix val per la jaqueta de gore-tex o similar, que ha de protegir de la pluja i el vent.

Actualment, a les botigues hi ha alguns models de jaquetes tan petits i extremadament lleugers que caben al palmell de la mà. No obstant això, aneu amb molta cura amb el que compreu, ja que, a vegades, la jaqueta és tan petita i lleugera que en cas de pluja acaba calant.

Les ulleres, la gorra tallavent i uns guants fins de tipus tallavent sempre han de formar part de l'equipament. Si el nostre objectiu és realitzar un itinerari d'una durada de més d'una jornada, és important portar uns guants i unes ulleres de recanvi.

Per realitzar rutes i travesses d'una sola jornada, n'hi ha prou amb una motxilla amb una capacitat d'entre 25 i 35 litres, fabricada amb materials molt lleugers i resistents. No us oblideu de portar una funda capaç de protegir la motxilla d'eventuals tempestes d'aigua.

També és molt important que porteu una llanterna frontal, perquè cal tenir present que qualsevol imprevist mínimament important pot provocar que ens caigui la foscor a sobre i consegüentment la nit. Avui dia hi ha models tan lleugers i petits que caben en qualsevol butxaca, per petita que sigui.

La cantimplora és i serà sempre imprescindible, i a l'estiu encara més, ja que a l'alta muntanya sol haver-hi grans contrastos de temperatures i a vegades hi fa molta calor; a més, és més que probable que no trobem aigua pel camí. Aquest és un estri individual i cada persona ha de portar la seva cantimplora, sigui més gran o més petita.

No us oblideu de la crema fotoprotectora per la cara i les extremitats, tan necessària a l'estiu, ja que la radiació solar és tan o més intensa que a l'hivern o la primavera.

Sense neu, cap de les rutes proposades en aquesta obra no demana la utilització del piolet i dels crampons. No obstant

El massís de la Pica d'Estats des del pic de Monteixo

El pic de Campirme

això, els bastons són molt recomanables. La corda serà imprescindible en algun itinerari.

No us oblideu de la farmaciola amb els medicaments més bàsics i necessaris.

Recordeu, per acabar, que el mapa, la brúixola i l'altímetre són tres estris imprescindibles als quals no podem renunciar. Finalment, el GPS també és un aparell important, cada vegada més utilitzat. No obstant això, us donaré un consell: no abuseu d'aquest estri, ja que perdreu un bon bocí d'aventura. Apren-gueu a orientar-vos amb d'altres estris!

